

POKLICNI STANDARD

1. Ime in koda poklicnega standarda

Čebelar/čebelarka 6210.021.4.0.

2. Ime in koda poklica

Čebelar/čebelarka 6129.02

3. Raven zahtevnosti:

IV.

4. Poklicne kompetence

Kandidat:

1. načrtuje, pripravi in kontrolira lastno delo
2. racionalno rabi energijo, material in čas
3. varuje zdravje in okolje
4. komunicira s sodelavci in s strankami
5. uredi prostor ter pripravi materiale in sredstva za čebelarjenje
6. vzreja in neguje čebelje družine skozi leto
7. varuje zdravje čebeljih družin
8. pridobiva glavne čebelje pridelke (med, vosek, cvetni prah in propolis) v skladu s smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu
9. trži čebelje pridelke in proizvode

5. Opis poklicnega standarda

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNANJA IN SPRETNOSTI
Načrtovanje, organizacija in analiza dela	- planira in organizira lastno delo	<ul style="list-style-type: none"> - načrtuje velikost in tip čebelarstva - načrtuje lokacijo in postavitev čebelnjaka ter pridobi ustrezna dovoljenja - organizira si lastno delo - načrtuje pridobivanje in porabo finančnih sredstev - načrtuje nabavo in porabo repromateriala - pripravi vlogo za pridobitev sredstev v sodelovanju s strokovnimi službami - načrtuje zdravstveno varstvo čebel in nakup zdravil - izdelava načrt čebeljih paš - pozna glavne čebelje paše in pašna območja - pozna posebnosti čebelarstva proizvodnje - pozna postopek in dokumentacijo prijave za pridobitev sredstev
Priprava dela oz. delovnega mesta	- pripravi materiale in sredstva za čebelarjenje	<ul style="list-style-type: none"> - pripravi osebna zaščitna sredstva - pripravi panje, čebelarstvo orodje, pripomočke in sredstva za predvidene ukrepe - pripravi dokumentacijo za sprotno vodenje evidenc - pozna vrste in način uporabe čebelarstva orodja - pozna vrste osebnih zaščitnih sredstev
Operativna dela	- pridobi čebelje družine	<ul style="list-style-type: none"> - oceni videz čebel - ugotavlja celovitost čebeljih družin - oceni pasemsko čistost čebel - pregleda prisotnost posameznih razvojnih stadijev zalege - oceni aktivnost čebel v panju in zunaj panja - vodi evidence o čebelji družini - pridobi čebelje družine za ekološko čebelarjenje - prepoznavna čebelje družine - pozna vrste in pasme čebel - pozna zgradbo in delovanje čebeljega telesa ter glavne notranje organe - pozna videz čebel in čebeljih družin

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNAJANJA IN SPRETNOSTI
		<ul style="list-style-type: none"> - pozna razlike v izgledu matice, delavk in trotov - pozna glavne pasemske značilnosti kranjske sivke in sosednjih evropskih pasem domače čebele - pozna razvoj čebele od jajčeca do izvalitve - pozna delitev dela v čebelji družini - pozna načine sporazumevanja čebel - ve za zmožnost čebel za učenje in razlikovanje pašnih virov - pozna letalne sposobnosti čebel - pozna pomen rezervnih čebeljih družin - pozna zahteve ekološkega čebelarjenja
	<ul style="list-style-type: none"> - uredi prostor in pripravi materiale in sredstva za čebelarjenje 	<ul style="list-style-type: none"> - izbira in uredi stojišča za čebelnjak - izbira in namešča panje in čebelnjake - pripravi satnike s satnimi osnovami - namesti žice v satne okvirje in vtira satnice - skrbi za higieno v čebelnjaku - uredi okolico čebelnjaka oziroma stojišča panjev - zagotovi oskrbo z vodo - pozna panjske tehnologije in njihovo uporabo, glede na naravne danosti in druge možnosti za čebelarjenje - pozna okoljske zahteve za postavitve in ureditev stojišča za panje
	<ul style="list-style-type: none"> - opravi zimsko oskrbo čebeljih družin 	<ul style="list-style-type: none"> - kontrolira zaščitenost čebeljih družin - kontrolira aktivnost čebeljih družin - izvede opravila ob čistilnih izletih - dodatno zaščiti čebelje družine po ugotovljeni potrebi - pozna zimsko ureditev panjev, čebelnjaka in stojišča - pozna dodatne zaščitne ukrepe glede na vremenske spremembe in morebitne poškodbe zimske ureditve v panjih in na stojišču - pozna znake aktivnosti čebel na panjski bradi in prepozna znake aktivnosti v gnezdu s poslušanjem brenčanja v panju - prepozna normalno stanje, posebne pojave in živalnost čebeljih družin z opazovanjem čistilnih izletov čebel - pozna ukrepe v primeru zaznavanja nenormalnega stanja
	<ul style="list-style-type: none"> - opravi pomladno nego čebeljih družin 	<ul style="list-style-type: none"> - opravi prvi (spomladanski) pregled čebeljih družin

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNAJANJA IN SPRETNOSTI
		<ul style="list-style-type: none"> - opravi drugi (sezonski) pregled čebeljih družin - opravi širitev prostora v panju - vzdržuje čebelje družine - pripravi in oskrbi umetne roje - oskrbi naravne roje - pozna primeren čas za prvi pomladanski pregled čebeljih družin - je usposobljen za ugotavljanje količine medu v satju - zna oceniti pozicijo gnezda in prisotnost matice - pozna pomen toplote v spomladanskem času - pozna načine sproščanja obstoječih mednih zalog v panju - zna oceniti dotok sveže medicīne in cvetnega prahu - pozna tehnike združevanja čebeljih družin - pozna različne tehnike dražilnega krmljenja čebel - pozna organiziranost družine glede na zasedenost satja - pozna znake rojilnega razpoloženja - pozna možnosti zamenjave matic - pozna primerno količino vstavljenih satnikov in gradilnih satov - pozna razloge za prestavljanje satov - pozna primerna mesta za vstavljanje satnikov s satnicam in gradilne sate - pozna primernost večanja panjskega prostora - pozna različne možnosti dodajanja panjskih enot - pozna možnosti menjavanja panjskih delov med čebeljimi družinami - pozna pomen sproščanja mednih zalog za zaleganje matice - pozna zahteve ureditve panja za pripravo in naselitev umetnega roja s čebelami na satju ali ometencem - pozna normalno vedenje roja - pozna praho čebeljih matic - pozna zahteve ureditve panja za pripravo in naselitev naravnega roja - pozna potek rojenja - pozna vlogo odkrite zalege pri roju - pozna različne načine ogrebanja roja

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNAJANJA IN SPRETNOSTI
		<ul style="list-style-type: none"> - pozna oskrbo roja po naselitvi v panj - pozna stanje izrojene družine - pozna razmere v družini po izrojitvi - prepozna primerne matičnike - pozna primernost večanja panjskega prostora
	<ul style="list-style-type: none"> - izkorišča čebelje paše 	<ul style="list-style-type: none"> - načrtuje izkoriščanje paš v skladu s pašnim redom in pašnim katastrom - pridobi dovoljenja potrebna za prevoz čebel na pašo - pripravi čebele za prevoz na pasišče - prevažna in oskrbuje čebele na pasišču - sklene dogovor z lastnikom posevka oziroma nasada za oprашevanje kmetijskih kultur - razporeja čebele na kmetijski površini - pozna vrste paš - pozna povzročitelje gozdnega medenja - pozna zahteve za pasišče v ekološkem čebelarjenju - pozna pašna območja, pašni red in pašni kataster - pozna načine prevažanja čebel - pozna pogoje in načine oskrbe čebel na pasišču - pozna pomen čebel za oprашevanje - pozna možnosti za usmerjanje čebel na oprášeno kulturo - pozna pogoje za učinkovito oprашevanje kmetijskih kultur - pozna način označitve prevoznega ali začasnega stojišča - pozna pogoje zaščite stojišča prevoznega ali začasnega čebelnjaka oziroma panjev
	<ul style="list-style-type: none"> - opravi poletno in jesensko oskrbo čebeljih družin 	<ul style="list-style-type: none"> - oskrbi čebelje družine ob koncu glavne sezone - oceni kvaliteto matice in moči čebelje družine in zna zamenjati slabe matice - pripravi čebelje družine na zimo - opravi zazimitev - pozna pomen stimulativnega krmljenja in ga zna izvesti - pozna način prezimovanja čebeljih družin - pozna zahteve čebelje družine za količino zimske zaloge - pozna pomen zamenjave slabega in neprimerne satja - pozna pogoje za uspešno zazimitev

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNANJA IN SPRETNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - varuje zdravje čebeljih družin 	<ul style="list-style-type: none"> - vzdržuje ustrezne razmere za zdravje čebel v čebelnjaku - odkriva prisotnost čebeljih bolezni - ukrepa ob primeru čebeljih bolezni - uporablja predpisano varnostno opremo - varuje čebele pred kužnimi boleznimi - obvešča veterinarske službe ob primeru suma kužne bolezni - ukrepa ob napadu zajedalcev - varuje čebele pred škodljivci - ugotavlja sum zastrupitve čebel z različnimi pesticidi za varstvo rastlin - odvzema vzorce odmrlih čebel - pošilja vzorce v analizo - pozna ustrezne pogoje za zdravje čebel - pozna simptome bolezni čebel - pozna osnove razvoja in prenosa kužnih bolezni - pozna postopke obveščanja inšpekcijskih služb - pozna vrste zajedalcev - pozna vrste škodljivcev čebel - pozna simptome zastrupitve
	<ul style="list-style-type: none"> - pridobiva med 	<ul style="list-style-type: none"> - presodi zrelost medu v satju pred točenjem - pripravi ustrezen prostor za točenje medu - pripravi vso potrebno ustrezno orodje, pribor in posode za točenje medu - odkriva pokrite sate pred točenjem - čisti med - pripravi prostor za shranjevanje medu - pripravi ustrezno embalažo za med - ponovno utekočini kristalizirani med - pripravi med za prodajo - pripravi ustrezne nalepke in prelepke za med - pozna različne vrste točil - pozna primernost prostorov za shranjevanje medu - pozna postopke pridobivanja medu - pozna postopke čiščenja medu - pozna postopek ponovnega utekočinja kristaliziranega medu

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNAJANJA IN SPRETNOSTI
		<ul style="list-style-type: none"> - pozna vpliv fizikalnih lastnosti na med - pozna pravila označevanja medu - pozna smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - pozna Pravilnik o medu - pozna ostale predpise, ki so povezani s proizvodnjo in prodajo medu
	<ul style="list-style-type: none"> - pridobiva vosek 	<ul style="list-style-type: none"> - uporablja satni gradilnik - zamenjuje redno satovje v skladu s smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu - pridobiva vosek s sončnim topilnikom - pripravi prostor za kuhanje voščin - kuha in preša voščine - skrbi za neoporečnost voska - pridobljeni vosek ustrezno vskladišči in evidentira - pozna nastajanje voska v čebeli - pozna različne metode pridobivanja voska - pozna postopek pri kuhi voščin
	<ul style="list-style-type: none"> - pridobiva cvetni prah 	<ul style="list-style-type: none"> - pridobiva cvetni prah - zbira cvetni prah - suši ali zamrzne cvetni prah - skladišči cvetni prah v primerno embalažo in evidentira - pripravlja cvetni prah za prodajo - pozna različne postopke pridobivanja cvetnega prahu - pozna pogoje skladiščenja, sušenja in čiščenja cvetnega prahu - pozna pravila označevanja cvetnega prahu
	<ul style="list-style-type: none"> - pridobiva propolis ali zadelavine 	<ul style="list-style-type: none"> - strga propolis s sten panjev in mrežic - vstavlja plošče in mreže v panje za pridobivanje propolisa - shranjuje propolis v primerno embalažo in evidentira - pozna različne postopke pridobivanja propolisa - pozna pogoje shranjevanja propolisa - pozna pravila označevanja propolisa
Komercialna dela	<ul style="list-style-type: none"> - razvija podjetništvo 	<ul style="list-style-type: none"> - trži svoje pridelke - vodi nabavo in prodajo čebeljih pridelkov - skrbi za ustrezno promocijo

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNAJANJA IN SPRETNOSTI
		<ul style="list-style-type: none"> - ugotavlja potrebe na trgu - nastopa na sejnih in razstavah - skrbi za ekonomično poslovanje - skrbi za ustrezno embalažo - obvlada osnove trženja - zna pravilno označiti izdelke na embalaži - pozna ciljno skupino potrošnikov - pozna svojo konkurenco - zna predstaviti svojo dejavnost - zna določiti ceno čebeljih pridelkov - zna izdelati kalkulacijo - zna nastopati v medijih
Administrativna dela	- vodi evidence	<ul style="list-style-type: none"> - vodi čebelarški dnevnik - vodi evidence o čebeljih pašah - vodi evidence o menjavi satja - vodi evidence krmljenju čebel - vodi evidence o zdravljenju čebel - vodi evidence o skladiščnih zalogah medu - vodi evidence o oddanih vzorcih v analizo - pozna obrazce za vodenje posameznih vrst evidence in jih zna izpolniti
Zagotavljanje kakovosti	- zagotavlja kakovost čebeljih pridelkov	<ul style="list-style-type: none"> - dela in čebelarji v skladu z načeli dobre čebelarške prakse - izvaja interno kontrolo medu - odvzema vzorce medu in jih oddaja v analizo - racionalno porablja material, energijo in čas - skrbi za tehnološki napredek - svoje znanje nenehno izboljšuje in širi - skrbi za pasemsko čistost kranjske čebele - skrbi za zdravstveno varnost čebel - skrbi za okolje - pozna smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - pozna načela izvajanja interne kontrole - pozna standarde ekološkega čebelarjenja
Vzdrževanje in popravila	- vzdržuje in opravlja manjša popravila strojev, naprav in orodij, ki jih uporablja pri	- redno pregleduje in vzdržuje stroje, naprave in orodja, ki jih uporablja pri lastnem delu

PODROČJA DEL	KLJUČNA DELA	ZNANJA IN SPRETNOSTI
	lastnem delu	<ul style="list-style-type: none"> - opravlja nastavitve in manjša popravila strojev, naprav in orodij, ki jih uporablja pri lastnem delu - pozna osnove vzdrževanja strojev, ki jih uporablja pri lastnem delu - pozna zahteve za uporabo in delovanje objektov, naprav, strojev, pripomočkov in orodij - pozna standarde varstva pri delu na področju vzdrževanja
Komunikacija	- komunicira s strokovnimi službami in strankami	<ul style="list-style-type: none"> - sodeluje s strokovnimi službami in institucijami - komunicira s strankami - uporablja strokovno terminologijo - zna izbrati primeren način komunikacije pri reševanju problemov, - zna organizirati delo in izvajanje posameznih nalog - pozna pravila timskega dela - zna uporabljati sodobno informacijsko tehnologijo
Varovanje zdravja in okolja	- zagotavlja delovno varnost in upošteva okoljevarstvena načela	<ul style="list-style-type: none"> - skrbi za varovanje proizvodnih virov in okolja - dela v skladu s predpisi o varovanju zdravja in okolja - varuje vodne vire in okolje - pozna predpise s področja varnosti in zdravja pri delu - pozna predpise s področja požarne varnosti - pozna predpise s področja varovanja okolja in ravna v skladu z njimi

6. Delovna skupina za pripravo poklicnega standarda

- doc. dr. Janko Božič, Biotehniška fakulteta
- dr. Stanko Kapun, KGZS
- Primož Ločniškar, KGZS
- Drago Kotnik, ČZS
- Aleš Rodman, ČZS
- Lidija Senič, ČZS
- dr. vet. med. Borut Preinfalk, Nacionalni veterinarski inštitut
- Helena Žnidarič, CPI

Koordinacija pri pripravi poklicnega standarda

- Urška Marentič, CPI
- Renata Bačvič, CPI